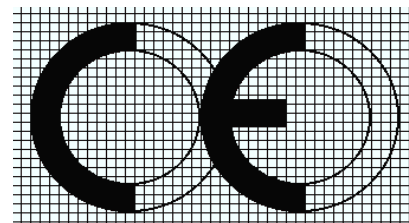

CE-merking av byggevarer

Ved CE-merking av byggevarer blir produktets egenskaper dokumentert etter felles europeiske tekniske spesifikasjoner. CE-merking av byggevarer skal bidra til å fjerne handelshindringer i EØS-området gjennom å gjøre det lovlig å markedsføre et produkt i alle medlemsland. Men CE-merking er ikke en merking som bekrefter at produktet uten videre kan brukes i en spesifikk byggesak. Egenskapene må vurderes i forhold til nasjonale krav til byggverk, og i Norge vil det i mange tilfeller kreves tilleggsdokumentasjon i henhold til norske forskrifter.

Formål

Byggevaredirektivet har som mål å fjerne tekniske handelshindringer for byggevarer mellom medlemslandene i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS). For å oppnå dette har byggevaredirektivet innført følgende fire hovedvirkemidler:

- harmoniserte tekniske spesifikasjoner
- tekniske kontrollorganer
- et system for samsvarsattestering
- CE-merking av produkter

Det finnes ingen harmonisering av tekniske forskrifter til byggverk i de ulike medlemslandene. Det betyr at det i mange tilfeller vil kreves tilleggsdokumentasjon ut over CE-merking før byggevaren kan benyttes i et byggverk.

Harmoniserte tekniske spesifikasjoner

Harmoniserte tekniske spesifikasjoner er europeiske produktstandarder for en produkttype utarbeidet av CEN, eller ETA (europeisk teknisk godkjenning) for et spesifikt produkt utstedt av et medlem av EOTA (den europeiske organisasjonen for teknisk godkjenning). Det må foreligge en harmonisert teknisk spesifikasjon for å kunne CE-merke en byggevare.

De harmoniserte tekniske spesifikasjonene krever dokumentasjon av produktegenskaper som er relevante i forhold til de grunnleggende funksjonskrav til bygningskonstruksjoner:

- Bæreevne
- Sikkerhet ved brann
- Helse og miljø
- Sikkerhet i bruk
- Støyvern
- Varmeisolasjon og energisparing

Formålet med den tekniske spesifikasjonen for et produkt er å angi hvordan man skal bestemme alle de egenskaper og ytelser som kan kreves deklart gjennom forskriftene i et medlemsland. På denne måten kan produsentene være sikre på at prøvingsmetodene og metodene for deklarerings av ytelser er de samme i alle land. Hvilke egenskaper som er obligatoriske å deklare, og hvilke ytelser som kreves av myndighetene vil

varierte fra ett land til et annet. Eksempler på ulike ytelseskrav er varmeisolasjon og lufttetthet, hvor det i Norge stilles spesielle krav i byggeteknisk forskrift (TEK 10).

Tekniske kontrollorgan

Laboratorier, inspeksjonsorgan og sertifiseringsorgan som skal utarbeide grunnlag for CE-merking skal være utpekte tekniske kontrollorgan. SINTEF Byggforsk er akkreditert for sertifisering av de fleste produkter som er underlagt Byggevaredirektivet (89/106/EEC), og er utpekt av Kommunal- og regionaldepartementet som teknisk kontrollorgan for sertifisering, prøving og inspeksjon av produkter i henhold til dette direktivet.

SINTEF Certification organiserer virksomheten som teknisk kontrollorgan i SINTEF Byggforsk, og utarbeider bl.a. EC-sertifikater som grunnlag for CE-merking der slik sertifisering kreves.

Systemer for samsvarsbekreftelse

Avhengig av produkttype krever CE-merking ulike systemer for bekreftelse av samsvar med tekniske spesifikasjoner. Systemene angir spesielt hvilke oppgaver og kontroller som skal utføres av et uavhengig teknisk kontrollorgan, og hva som kan gjøres av produsenten selv. Fig. 1 viser de aktuelle systemene. Produksjonskontrollen av byggevarer med stor betydning for bæreevne, sikkerhet ved bruk og egenskaper ved brann må som regel sertifiseres av et teknisk kontrollorgan; dvs. system 2+. For produkter i system 1 sertifiseres både produksjonskontrollen og selve produktet med dets egenskaper, mens det for system 1+ i tillegg kreves jevnlig produkttesting utført av et teknisk kontrollorgan som supplement til produsentens egen testing. For produkter i system 3 kreves det bare at en innledende typeprøving utføres av et teknisk kontrollorgan, mens produsenten ikke behøver å involvere noen uavhengige kontrollorganer for produkter i system 4. Hvilket system for samsvarsbekreftelse som gjelder for en byggevare er angitt i den harmoniserte tekniske spesifikasjonen for produktet. I harmoniserte produktstandarder er dette angitt i Tillegg ZA til slutt i standarden.

System for samsvarsbekreftelse		System				
		4	3	2+	1	1+
Oppgaver som utføres av produsenten	Internt produksjonskontrollsystem					
	Løpende kontrollprøving etter fastlagt kontrollplan					
	Innledende typeprøvnings					
Oppgaver som utføres av utpekt kontrollorgan	Innledende typeprøvnings					
	Innledende kontroll av fabrikk og produksjonskontrollen					
	Sertifisering av produksjonskontrollen					
	Overvåking av produksjonskontrollen					
	Kontrollprøving av uttatte stikkprøver					
	Sertifisering av produktet					

Figur 1: Samsvarssystem for CE-merking

Status for CE-merking i Norge

I Norge er det foreløpig ikke obligatorisk å CE-merke byggevarer. Men det er allikevel obligatorisk å kunne dokumentere produktens egenskaper i samsvar med publiserte harmoniserte produktstandards. Fra 1. juli 2013 vil Byggevaredirektivet bli erstattet av en Byggevareforordning. Systemet med CE-merking vil i hovedsak bli det samme, men da vil CE-merking bli obligatorisk også i Norge for alle produkter som dekkes av en harmonisert produktstandard.

CE-merkingsinnhold

En CE-merking omfatter følgende:

- Produsenten skal utarbeide en egenerklæring om at produktet er i samsvar med den tekniske spesifikasjonen for produktet med tilhørende produksjonskontrollsystem.
- Produsenten skal påføre CE-merket på produktet, emballasjen eller medfølgende dokumenter, inkludert den tilhørende informasjonen til CE-merket som er angitt i den tekniske spesifikasjonen for produktet.

Foruten selve CE-merket omfatter CE-merkingen angivelse av produsent, hvilken teknisk spesifikasjon merkingen er basert

på, eventuelt teknisk kontrollorgan som er involvert, og informasjon om produktets egenskaper. Detaljert informasjon om CE-merkingsinnhold er gitt i hver enkelt teknisk spesifikasjon. Merkingen skal være på språket til det landet hvor varen omsettes, og foreligge før varen bringes på markedet.

Markedskontroll

Det er de nasjonale myndighetene i hvert enkelt land som skal påse at CE-merkede varer oppfyller kravene i de tekniske spesifikasjonene. I Norge er Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) ansvarlig for markedskontrollen.

Markedsføring og bruk i byggverk

CE-merking er ikke et kvalitetsmerke. Den viser bare at produktet oppfyller minimumskrav til dokumentasjon av egenskaper for å kunne markedsføre produktet. Den ansvarlig prosjekterende eller utførende i hver enkelt byggesak må avgjøre om produktet kan anvendes slik at byggverket tilfredsstiller kravene i den norske byggeforskriften. Krav i TEK 10, norske klimaforhold og byggeskikk vil ofte medføre behov for tilleggsdokumentasjon før byggevaren kan brukes i et byggverk. Slik tilleggsdokumentasjon kan f.eks. være en SINTEF Teknisk Godkjenning som dokumenterer at en byggevare er funnet egnet i bruk når produktet anvendes som angitt i godkjenningen.

SINTEF Certification og CE-merking

Som medlem av EOTA kan SINTEF Byggforsk utarbeide ETA for en rekke produkttyper, foruten at instituttet utfører prøving, inspeksjon og sertifisering som basis for CE-merking. SINTEF Certification er en avdeling i SINTEF Byggforsk som administrerer arbeidet med ETA og annen produktdokumentasjon, inkludert tilhørende produksjonskontroll. Gjennom SINTEF Certification utstedes også dokumentasjon i form av SINTEF Teknisk Godkjenning eller SINTEF Produktsertifikat. SINTEF Teknisk Godkjenning dokumenterer at et byggprodukt eller en konstruktiv løsning er funnet egnet til bruk i Norge. SINTEF Certification formidler spesialrådgivning til produsenter som trenger bistand knyttet til CE-merking. Dette kan være utarbeidelse av kvalitetssystem og bistand til utarbeidelse av samsvarserklæring og CE-merking.

Mer informasjon

Nærmere informasjon om CE-merking samt kontaktpersoner kan fås ved å gå inn på vår nettside www.sintefcertification.no, via e-post til certification@sintef.no, eller ved direkte henvendelse til SINTEF Byggforsk.

SINTEF Byggforsk Oslo

P.b. 124 Blindern, 0314 Oslo
Tlf. 22 96 55 55
Fax 22 69 94 38

SINTEF Byggforsk Trondheim

7465 Trondheim
Tlf. 73 59 33 00/33 90
Fax 73 59 33 50/80

www.sintef.no
www.sintefcertification.no